

Filosofie a spory

Filosofie je principiálně dialogická disciplína, což znamená, že nikdy se filosof nemůže a nesmí soustřeďovat jen na své téma, ale vždycky také na to, jak to vidí a chápou druzí myslitelé, a konfrontovat svůj pohled a své pochopení s jejich pohledem a s jejich pochopením. A to není možné jinak, než se s nimi dostávat znovu a znovu do sporu. Vlastně není vůbec jinak možno se s druhým myslitelem setkat: je třeba se s ním dostat do rozhovoru o něčem, co je důležité pro něho i pro mne, a to znamená: dostat se s ním do sporu, kdo to vidí a chápe lépe. Konec konců druhé filosofy čteme a studujeme proto, abychom vyčistili, vytříbili a prohloubili své myšlenky vlastní. Výklady o druhých filosofech, jejichž cílem není tříbit své vlastní myšlení, jsou něčím podobným jako výklady o malířích a malování, ale bez vlastní malířské tvorby. Takové výklady nejsou pochopitelně zbytečné, často jsou velmi užitečné, ale mají jen pomocnou úlohu: rozhodující je filosofická tvorba. Teprve pak mohou přijít ti, kdo o ní něco povědí těm, kdo mají k filosofování daleko, ale mají o filosofii zájem. (Tak to přece pregnantně řekl kdysi už Kant.) Smyslem každé filosofické interpretace jiného filosofa je vztáhnout se k tomu, k čemu se vztahoval on, tedy nikoli k jeho (myšlenkovému) vztahování – to je pak až na druhém místě.

(Písek, 091203-2.)